

Zorgplicht

Gemeente Zwijndrecht

'Oasen helpt ons bij de energietransitie'

Wethouder Jacqueline van Dongen heeft in haar gemeente Zwijndrecht een brede portefeuille, waar onder andere openbare ruimte, natuur & recreatie, energie en duurzaamheid & milieu deel van uitmaken. *Welke rol ziet zij voor de gemeente bij de zorgplicht voor drinkwater?*

Van Dongen: 'Altijd voldoende en lekker drinkwater lijkt in ons land zo vanzelfsprekend, maar dat is het niet. Ook als gemeente moet je continu de zorg voor de drinkwatervoorziening in het oog houden. Het wordt steeds drukker in ons kleine landje, zowel boven als onder de grond. Zeker ook in een dichtbebouwde omgeving zoals Zwijndrecht grotendeels is. Dat betekent dat belangen van verschillende partijen elkaar al snel raken en daar moet je als gemeente dus goed opletten.'

Gebiedsgerichte oplossingen

'Dat betekent dat je bij elke verandering of ingreep in de openbare ruimte moet checken: 'Raakt dit op enige manier onze drinkwatervoorziening?'. De 'watertoets', zoals dit heet, staat in Zwijndrecht goed op de agenda. In de praktijk betekent dat vooral dat je alle stakeholders in de openbare ruimte kent en dat je tijdig met elkaar spreekt. Dat wordt steeds belangrijker, vooral ook omdat straks on-

der de nieuwe Omgevingswet meer gebiedsgerichte, integrale oplossingen nodig zijn voor vraagstukken op het gebied van energie, water, natuur, wonen en recreatie.'

Drinkwaterproductielocatie

In Zwijndrecht bevindt zich pompstation De Elzengors van drinkwaterbedrijf Oasen. Dit vitale onderdeel van de drinkwatervoorziening levert jaarlijks 3,9 miljoen m³ drinkwater in dit gebied. De verwachting is dat de vraag naar drinkwater door nieuwbouw en verdichting in bestaande wijken de komende jaren zal stijgen: Oasen sorteert hierop nu al voor.

Nieuwe aardgasvrije woonwijk

Van Dongen: 'Wij hebben een project om 1.000 woningen in de wijk Walburg van het gas te halen en waren hiervoor op zoek naar alternatieve warmtebronnen. Oasen ziet de behoefte aan extra

drinkwater vanwege de groeiende vraag. Ze hebben in Zwijndrecht een ongebruikte vergunning en willen de winning van grondwater en productie weer opstarten. Beide partijen hebben dus een ambitie die ruimtelijk inpassing vraagt.'

Alternatief voor geothermie

Oasen ziet de noodzaak voor alternatieve warmtesystemen voor woningbouw. Vaak wordt daarbij al snel gekozen voor warmtepomp-systemen met bodemwarmte als bron. Rondom grondwaterbeschermingsgebieden bevindt zich meestal een boringsvrije zone, om zo het grondwater dat wordt gebruikt voor de openbare drinkwatervoorziening, te beschermen. Dit is ook het geval in Zwijndrecht. Een alternatief voor warmtepomp-systemen met bodemwater is dus interessant voor Oasen, omdat dit de druk op het gebruik van de ondergrond kan verminderen.

Thermische energie uit oppervlaktewater

Van Dongen: 'We zijn van plan om samen met onze energiepartner HVC de wijk Walburg te voorzien van stadsverwarming via een warmtenet op basis van TEO: thermische energie uit oppervlaktewater. Zo'n systeem heeft forse ondergrondse buizen voor aanvoer en retour, dus dat moet nauwkeurig worden afgestemd met alle andere bedrijven en organisaties die kabels en leidingen in de ondergrond hebben. Met name de drinkwaterleidingen wil je vanwege het risico van opwarming niet te dicht bij de warmteleidingen leggen – en ook trouwens niet vlak onder een asfaltweg. We hadden

hierover dus vanuit onze zorgplicht al in een vroeg planstadium contact met Oasen.'

Warmte uit drinkwaterinstallatie

'Voor de TEO is een installatie nodig bij de rivier om het water in te laden. Oasen heeft toen aangeboden om op haar terrein te gaan kijken naar mogelijkheden om warmte te leveren voor de nieuwe woningen. HVC en Oasen onderzoeken op dit moment of de TEO gebouwd kan worden op de locatie bij Oasen. Beide bedrijven kijken daarbij of ze hun productieprocessen op elkaar kunnen afstemmen, waardoor eventueel warmte ook uit het drinkwaterproces gehaald kan worden (TED).'

Kritische massa

'We beginnen met het aansluiten van 1.000 bestaande woningen van twee woningbouwverenigingen. Met de investeringen van deze woningcorporaties krijgt het project de benodigde massa om de businesscase en daarmee de totale financiering rond te krijgen. Daarna gaan we openbare gebouwen en de particuliere woningen in de wijk aansluiten. Oasen helpt er door deze samenwerking aan mee dat wij als gemeente onze doelstellingen op het gebied van klimaat en energietransitie halen. Daar ben ik heel blij mee!'

Hoe ziet u de rol van de gemeente bij de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening, en gaat de Omgevingswet hierin nog verandering brengen?

Van Dongen: 'Het gaat volgens mij vooral om bewustwording bij alle betrokken stakeholders: ervoor zorgen dat bij iedereen het belang van een goede drinkwatervoorziening helder voor ogen staat. Drinkwater is volksgezondheid: je kunt je in onze maatschappij geen lange onderbrekingen van de waterlevering veroorloven. Dus dat moet je op alle mogelijke manieren borgen. Dat doen de drinkwaterbedrijven in hun bedrijfsvoering en hun processen, en dat doen bestuurders zoals de gemeenten door aan de voorkant goed na te denken over hoe ze de drinkwatervoorziening veilig kunnen stellen.'

'SAMEN DE GOEDE DINGEN DOEN'

Van Dongen: 'Ik denk dat de invoering van de Omgevingswet hier niet veel gevolgen voor zal hebben. Of het moet zijn dat we nóg meer dan voorheen het drinkwaterbelang vanaf het begin van plannen en projecten in de openbare ruimte meenemen en meewegen. De Omgevingswet gaat ons handvatten geven om de zaken integraler aan te pakken, met alle stakeholders in een vroegtijdig stadium aan tafel. Het sectorale denken is voorbij! Daarbij mogen we niet vergeten om dingen die goed zijn, ook goed te houden. Niet alles hoeft altijd te veranderen: zuinig zijn op de zaken die je hebt, kan ook goed beleid zijn. Zeker als het om drinkwater gaat!'

'Er liggen flinke opgaven op het gebied van energie, klimaat, water, stikstof en woningbouw. Dat gaat alleen lukken als je samen optrekt en samen slimme oplossingen bedenkt. Ik ben daarbij minder van de lijn 'Gaan wij erover?' en meer van 'We gaan er – samen – voor!' Dan kun je mooie dingen ontwikkelen en de goede dingen doen, zoals we nu met HVC en Oasen maar weer laten zien.'

Jacqueline van Dongen, wethouder gemeente Zwijndrecht.